

CHIMERA

Andrew
Davidson

Rimtas ir ciniškas,
tamsus ir šviesus romanas –
apmąstymų šaltinis
ir egzotiškas nuotykis.

TYTO ALBA

CHIMERA

Andrew
Davidson

Romanas

Iš anglų kalbos vertė
Aušra Stanaitytė-Karsokienė

VILNIUS 2014

I

Visi atsitiktinumai užklumpa iš pasalų, neretai smurtingai, kaip ir meilė.

Buvo Didysis penktadienis, žvaigždės ką tik ėmė tirpti ryto brėkšmoje. Vairuodamas iš įpročio glosčiau randą sau ant krūtinės. Vokai buvo apsunkę, akyse dvejinosi – nieko keista, visą naktį susirietęs prie veidrodžio šniaukščiau baltų miltelių takelius – mano veidas įstrigo sniegino stiklo spąstuose. Tikėjaisi, kad suveiks refleksai. Klydau.

Vingiuoto kelio šone staigiai leidosi aukštas skardis, kitapus kelio buvo gūdas miškas. Kiek įmanydamas sproginau akis, bet negalėjau atsikratyti jausmo, kad už medžių tyko pasala – galbūt samdinių kariuomenės būrys. Ne kas kita kaip kvaišalų paranoja. Įsikibus į vairą širdis daužėsi kūju, sprandu žliaugė prakaitas.

Tarp kojų turėjau įsispraudęs burbono butelį ir pabandžiau jį išsitraukęs dar kartą gurkštelti. Butelis išslydo ir prieš nusirisdamas ant grindų pasviręs ant kelių aplaistė viską, kas įmanoma. Pasilenkiau jo gaudyti, kol neišsiliejo paskutiniai gėrimo likučiai, ir, kai pakėliau akis, priešais atsivėrė regėjimas – juokingas regėjimas, įsukęs visą mechanizmą. Išvydau iš miško tankmės tiesiai į mano mašiną lekiantį degančių strėlių spiečių.

Instinktas paėmė viršų ir aš žaibiškai sukteleėjau vairą šalin nuo miško, priglaudusio nematomus užpuolikus. Tai buvo nekoks sprendimas, mašina metėsi į apsauginės tvorelės vielas, skiriančias mane nuo skardžio. Keleivio pusės durelėms dreskiant įtemptus lynus sužvigo į metalą besibraukiantis metalas, ir atšokdama nuo medinių stulpelių mašina keliolika kartų dunkstelėjo – kiekvienas dunkstelėjimas kratė it defibriliatoriaus elektra.

Persistengiau sukdamas vairą ir roviau į priešinę juostą, tiesiog nepastebėjęs pikapo. Per smarkiai sukteleėjau vairą į priešingą pusę ir taip vėl mečiau ant apsauginės tvorelės. Lynai pokstelėjo ir išsilakstė kaip besiblaškantys harpūnu pašauto aštuonkojo čiuptuvai. Vienas suskaldė priekinį stiklą, ir atsimenu, koks likau patenkintas, kad išvengiau smūgio automobiliui lekiant pro konvulsijų tampomos pabaisos letenas.

Stojo trumpa nesvarumo akimirka kai balansavau tarp oro ir žemės, purvyno ir dausų. *Kaip keista, pamaniau, kaip panašu į būseną tarp miego ir būdravimo, kai viskas žavingai siurrealu ir nelikę nieko kūniška. Tarsi sklendžiant į baigtį.* Bet, kaip dažnai nutinka realiam pasauliui beištirpstant sapne, toji akimirka ties pat riba baigėsi negailestingu trūktelėjimu atgal į sąmoningą būvį.

Automobilio avarija, regis, trunka visą amžinybę, ir paprastai kurią nors akimirką tikiesi, kad gali ištaisyti klaidą. *Taip, manai sau, aš tikrai smengu žemyn trijų tūkstančių svarų masės mašinoje. Tikrai tas griovys šimto pėdų gylio. Bet, jei smarkiai pasuksiu vairą į šoną, viskas gerai baigsis.*

Apsukus vairą ir sumetus, kad tai nieko nekeičia, į galvą ateina ta vienintelė aiški, gryna mintis: *eina šikt.* Vieną įstabią akimirką patiri tą palaimos tuštumą, kurios Rytų filosofai siekia visą gyvenimą. Bet po šio transcendentinio potyrio tavo smege-

nys virsta superkompiuteriu, spėjančiu suskaičiuoti automobilio sūkius, padauginti juos iš kritimo greičio skardžio nuolydžio kampu, taikydamos Niutono mechanikos dėsnų koeficientus, ir per sekundės dalį paniškai priėti prie išvados, kad *prakeiktai skaudės*.

Kuo žemiau tavo automobilis pasišokinėdamas garma nuo šlaito, tuo labiau didėja greitis. Tavo prielaida greit pasitvirtina: tai iš tikrųjų gana skausminga. Smegenys registruoja įvairius pojūčius. Vikstelėjimas verčiantis kūlvirsčiais, verpetuotas svai-gulys, automobilio klyksmai praktikuojant šitą nešventą jogą. Traiškomo metalo smigimas į šonkaulius. Dvokiančios velnio atkrakos, į pasturgalį suvartytos šakės ir siera burnoj. Gerai jau, yra tas šiknius, nemanykit.

Prisimenu karštą sidabrinį blyksnį, kai mašinos dugnas atskyrė nuo kairės mano pėdos visus pirštus. Prisimenu į petį smin-gantį vairastiebį. Prisimenu tykštančius stiklus – rodės, aplink vien šukės. Kai mašina galop sustojo, pakibau žemyn galva, pa-rištas saugos diržais. Girdėjau iš variklio besiveržiančių įvairių dujų šnypštimą ir lauke man virš galvos tebesisukančias padan-gas, o mašinai liovusis ristic kūlvarta sugergždė dumbantis meta-las – aukštyn kojom apvirtusio nevėkšlos vėžlio kiautas.

Man grimztant į nesąmoningą būseną kaip tik ir įvyko spro-gimas. Ne sprogimas iš filmų, bet tikroviškas menkas pukštelė-jimas, tarsi įsižiebus apmaudą ant savininko giežiančios nelai-mingos dujinės orkaitės degikliui. Šoktelėjusi mėlyna liepsna lyžtelėjo automobilio stogą, kuris buvo įžambiai pasviręs po ka-balduojančiu mano kūnu. Iš nosies išsluogė kraujo lašas ir, kaip reikėjo tikėtis, nukrito į ką tik šoktelėjusias valiūkiškas lieps-nas, ėmusias smarkauti po manimi. Jutau, kaip liepsna pagavo man plaukus, paskui tai užuodžiau. Mano mėsa ėmė svilti kaip ant grotelių užmestas skerdienos gabalas ir netrukus išgirdau,

kaip pokši ugnies bučiuojamos odos pūslės. Nepasiekiau galvos brūkštelėti per užsiliepsnojusius plaukus. Rankos neklausė mano įsakymų.

Mielas skaitytojau, manau, esate savo kailiu išmėginęs, kas yra karštis. Gal ne taip pavertėte kunkuliuojantį virdulį ir karštas garas sprūstelėjo jums į rankovę, arba metęs jaunatvišką iššūkią tol laikėte pirštais degantį degtuką, kol galėjote iškęsti. Kam nėra tekę bent kartą į vonią, prileistą per karšto vandens, užsimiršus iškart panardinti visą pėdą, užuot kyštelėjus tik kojos pirštus? Jei turėjote tik tokių nelaimingų atsitikimų, norėčiau, kad įsivaizduotumėte šį tą nauja. Įsivaizduokite, kad įjungiate viryklę, – sakykim, tai elektrinė viryklė su juodų spiralių kaitvietėmis. Ant jos nestatykite puodo su vandeniu, nes vanduo tik sugeria šilumą ir suvartoja ją virimui. Galbūt nuo anksčiau ant degiklio užtiškusių viralo pusrų parūks dūmelio sruoga. Pasirodys tose juodose spiralėse slypintis švelniai violetinis atspalvis, paskui degiklis nusidažys raudonai purpuriniais tonais kaip neprisirpę juodieji serbentai. Jie pereis į oranžinę spalvą ir galiausiai – galiausiai! – į sodrią ugninę raudoną. Koks grožis, ar ne? O dabar palenkite galvą, kad akys atsidurtų ties viryklės paviršiumi, ir galėsite kiau-rai permatyti kylančias karščio vilnis. Prisiminkite senus filmus, kuriuose dykumoje atsidūręs herojus netikėtai išvysta tolimą oazę. Prašyčiau kairės rankos pirštų galiukais švelniai brūkštelėti per dešinės rankos delną – pajusite, kaip oda fiksuoja net švelniausią prisilietimą. O dabar tą opią, jautrią ranką uždėkite ant žioruojančio degiklio.

Ir laikykite. Laikykite, kol degiklis delne išdegins devynis Dantės ratus, kad amžinai turėtumėte pragarą saujoje. Tegul deginantis karštis rėžiasi į odą, raumenis, gyslas; tegul gruzdina kaulus. Laukite, kol suskrusite iki tokio gylio, kad vargiai atsiplėšite nuo spiralės. Neilgai trukus pasklis jūsų mėsos ir kaulų svilė-

*Kaip drįsti manyti, kad pažįsti mano širdį,
jei nepažįsti net savosios?*

ANDREW DAVIDSON (Endriu Deividsonas; g. 1969 m.) – Kanados rašytojas, jo 2008 m. pasirodęs romanas „Chimera“ meistriškumu iš karto patraukė skaitytojų ir kritikų dėmesį. Knyga tapo pasauliniu bestseleriu, išversta į daugiau kaip 30 kalbų.

Prancūzijos mieste prie Senos sudeginta mitinė pabaisa Gargulė tapo ne tik chimērų – viduramžių pastatus puošiančių skulptūrų, – bet ir bevardžio šios knygos herojaus prototipu. Herojų taip pat sužaloja ugnis. Atsidūręs ligoninėje jis pradeda suprasti, kad iki tol visų akis traukusį jo grožį ir galias vargu ar buvo galima vadinti laime. Jo gyvenime būta visko – begalė užkariautų vienišų širdžių, narkotikų vakarėlių, – bet nė vieno draugo. Beprasmybės akdavietėje jis sulaukia keistai žavingos viešnios – kito ligoninės skyriaus pacientės. Skulptorės, iš akmens kalančios chimeras. Pakylėti ir paslaptingi pasakojimai apie jūdviųjų susitikimą prieš septynis šimtus metų pakursto herojų domėtis, kuo serga naujoji jo pažįstama. Tačiau ar tikrai ji serga?

Tie pasakojimai patvirtina tai, kas knygoje pasakyta dviem akrostichais: romano skyrių pirmosios raidės susidėlioja į teiginį, kad „Vienintelis ryšys tarp visko yra meilė“, o kiekvieną skyrių užbaigiančių sakinų pirmosios raidės susijungia į Meistro Eckharto cituojamus žodžius *Die Liebe ist stark wie der Tod* („Meilė stipri kaip mirtis“), po kuriais pasirašo chimērų kūrėja Mariana.

„Chimera“ – įtraukianti ir uždeganti, mistiška ir ironiška knyga. Tai ir meilės istorija, ir istorinis romanas. Ne veltui ji lyginama su garsiuoju Umberto Eco romanu „Rožės vardas“.

Pirkite internetu
www.tytoalba.lt